

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
Liceum Ogólnokształcące
Zespołu Szkół
im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz.U. z 2026 r. poz. 110ze zm.);
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870);
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606);
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 900);
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1781);
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526);
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169).

SPIS TREŚCI:

Wstęp

Słowniczek pojęć

Rozdział 1.

Standard I. Polityka.

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownicy - małoletni w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.
 - 1.1. Zasady ogólne.
 - 1.2. Zasady komunikacji z małoletnimi.
 - 1.3. Zasady działania z małoletnimi.
 - 1.4. Kontakt fizyczny.
 - 1.5. Zasady kontaktów pracownika z małoletnim poza godzinami pracy.
2. Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.
3. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.
 - 3.1. Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci.
4. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich.

Rozdział 2

Standard II. Personel.

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

Rozdział 3

Standard III. Procedury.

1. Oznaki przemocy wobec małoletniego.
2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego.
 - 2.1. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez małoletniego.
 - 2.2. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez domownika.
 - 2.2.1. Procedura „Niebieskiej Karty”.
 - 2.3. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika.
3. Procedury interwencji w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.
 - 3.1. Ustalenie okoliczności zdarzenia oraz zabezpieczenie dowodów.
 - 3.3.1. Przyjęcie zgłoszenia.
 - 3.3.2. Zebranie i zabezpieczenie dowodów.
 - 3.2. Działania wobec uczestników zdarzenia.
 - 3.3.1. Działania wobec ofiary.
 - 3.3.2. Działania wobec sprawcy.
 - 3.3.3. Działania wobec świadków.
4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.
5. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów bądź zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Rozdział 4

Standard IV. Monitoring.

1. Wskaźniki realizacji Standardu I. Polityka.
2. Wskaźniki realizacji Standardu II. Personel.
3. Wskaźniki realizacji Standardu III. Procedury.
4. Wskaźniki realizacji Standardu IV. Monitoring.

Załączniki

- Załącznik nr 1. Wzór oświadczenia o niekaralności.
- Załącznik nr 2. Wzór oświadczenia o zapoznaniu się ze „Standardami ochrony małoletnich” obowiązującymi w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.
- Załącznik nr 3. Plan pomocy dziecku.
- Załącznik nr 4. Karta interwencji.
- Załącznik nr 5. Rejestr interwencji.
- Załącznik nr 6. Wskaźnik do oceny wdrażania i stosowania standardów ochrony dzieci.
- Załącznik nr 7. Monitoring standardów – ankieta.
- Załącznik nr 8. Zasady kwalifikowania zdarzeń do Rejestru Interwencji.
- Załącznik nr 9. Narzędzia diagnostyczne dla specjalistów.

WSTĘP

Dobro i bezpieczeństwo małoletnich w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu są priorytetem wszelkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły na rzecz małoletnich. Pracownik szkoły traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Realizując zadania, działa w ramach obowiązującego prawa, obowiązujących w nim przepisów wewnętrznych oraz w ramach posiadanych kompetencji. Niedopuszczalne jest, by pracownik szkoły stosował wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy.

Niniejszy system ochrony małoletnich przed krzywdzeniem określa procedury interwencji, działania profilaktyczne, edukacyjne, zasady zapobiegania krzywdzeniu małoletnich, a w sytuacji, gdy do krzywdzenia doszło – określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc oraz wskazuje odpowiedzialność osób zatrudnionych w szkole za bezpieczeństwo małoletniego do niego uczęszczających. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

„Standardy ochrony małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. W ich konstruowaniu przyjęto następujące założenia:

- w liceum ogólnokształcącym nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że jest ono ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej,
- podejmowane w szkole postępowania nie mogą naruszać praw małoletniego, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie szkoły oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań,
- rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone w szkole postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

SŁOWNICZEK POJEĆ

Ilekróć w dokumencie „Standardy ochrony małoletnich” jest mowa o:

- 1) **małoletnim** (dziecku, uczniu, wychowanku) – należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 2) **personelu** – należy przez to rozumieć każdego pracownika Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: wolontariuszy lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi;
- 3) **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu;
- 4) **rodzicu** – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli małoletni pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawy małoletniego;
- 5) **opiekunie prawnym małoletniego** – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić małoletniemu rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w jego imieniu i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- 6) **„osobie najbliższej małoletniemu”** – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego;
- 7) **przemocy fizycznej** – należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
- 8) **przemocy seksualnej** – należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa;
- 9) **przemocy psychicznej** – należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
- 10) **przemocy domowej** – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także

innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;

- 11) **osobie stosującej przemoc domową** – należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
- 12) **świadku przemocy domowej** – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej;
- 13) **zaniechaniu** – należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju.

ROZDZIAŁ I

STANDARD I. POLITYKA

Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu wprowadziło w życie „Standardy ochrony małoletnich” przed krzywdzeniem.

Standardy podstawowe:

1. Standardy dotyczą całego personelu (pracowników, współpracowników, praktykantów i wolontariuszy).
2. Dyrektor zatwierdził standardy, a za ich wdrażanie i nadzorowanie odpowiada wicedyrektor.
3. Dyrektor wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji standardów. Rola, zadania oraz kwalifikacje tej osoby są jasno określone.
4. „Standardy ochrony małoletnich” jasno i kompleksowo określają:
 - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
 - sposób reagowania w szkole na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia oraz zasady prowadzenia rejestru interwencji;
 - zasady bezpiecznych relacji personel–małoletni i małoletni–małoletni;
 - zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich.
5. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i małoletnich, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

1. Zasady bezpiecznych relacji pracownicy - małoletni w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

1.1. Zasady ogólne.

1. Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Pracownicy traktują małoletniego z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie.
3. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletniego podczas pobytu w szkole, monitorują sytuacje i dobrostan małoletnich.
4. Pracownicy wspierają małoletniego w pokonywaniu trudności. Pomoc małoletniemu uwzględnia: umiejętności rozwojowe małoletnich, możliwości wynikające z niepełnosprawności czy specjalnych potrzeb edukacyjnych
5. Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”.
6. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi obowiązują wszystkich, także stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

1.2. Zasady komunikacji z małoletnimi.

Pracownicy:

1. W komunikacji z małoletnimi zachowują cierpliwość i szacunek.
2. Słuchają uważnie małoletnich i udzielają im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i sytuacji.
3. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletnich. Nie krzyczą na małoletnich w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletnich lub innych małoletnich.
4. Nie reagują złośliwościami na zachowanie małoletniego lub jego postępy w nauce, nie żartują z małoletnich w sposób obniżający jego poczucia własnej wartości.

5. Stosują zasady konstruktywnej krytyki wobec np. niewłaściwego zachowania małoletniego, co znaczy, iż nie krytykują go w taki sposób, aby czuło się zranione, zmuszone do obrony czy kontrataku.
6. Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących małoletnich wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej, prawnej.
7. Szanują prawo małoletniego do prywatności.
8. Dają małoletnim prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, wyrażania własnego zdania, bycia wysłuchanym.

1.3. Zasady działania z małoletnimi.

Pracownicy:

1. Zachowują się zgodnie z obowiązującym prawem, ustalonymi zasadami i normami.
2. Doceniają i szanują wkład małoletnich w podejmowane działania, aktywnie je w nie angażują.
3. Traktują sprawiedliwie małoletnich bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność lub niesprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
4. Unikają faworyzowania małoletnich.
5. Nie stosują naruszających godność małoletnich wypowiedzi o podtekście seksualnym.
6. Informują małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
7. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego, zapewniają obecność innej osoby dorosłej lub innego małoletniego.
8. Metody dyscyplinowania małoletniego dobierają adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Nie mogą one naruszać ich godności i nietykalności osobistej.
9. Wyjaśniają małoletniemu, za co i dlaczego poniósł konsekwencje swojego zachowania. Komunikują to w sposób spokojny, jasny i rzeczowy, wolny od stygmatyzowania małoletniego, nakierowany na ocenę jego zachowania, a nie jego osoby.

1.4. Kontakt fizyczny z małoletnimi.

Jakiegokolwiek przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego małoletniego może być nieodpowiednie wobec innego.

Pracownicy:

1. Zawsze kierują się swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i pytając małoletniego o zgodę na kontakt fizyczny np. przytulenie.
2. Zachowują szczególną ostrożność wobec małoletniego, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że małoletni będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinni reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
3. Nie naruszają nietykalności osobistej małoletnich poprzez bicie, szturchanie, popychanie oraz w każdy inny sposób ją przekraczający.
4. Nie dotykają małoletniego w sposób, który może zostać uznany za nieprzyzwoity i niestosowny.
5. Nie śpią z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdy i wycieczki.
6. Kontakt fizyczny z małoletnim musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
7. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną (np. nauczyciela, dyrektora) i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

1.5. Zasady kontaktów pracownika z małoletnim poza godzinami pracy.

1. Kontakt z małoletnimi uczęszczającymi do szkoły powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
2. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (dziennik elektroniczny, e-mail, telefon służbowy).
3. Pracownicy nie powinni zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców oraz opiekunów.

2. Zasady bezpiecznych relacji małoletni - małoletni w Liceum Ogólnokształcącym Zespole Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

Uczniowie:

1. Mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
3. Uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowują się i postępują wobec kolegów, a także innych osób tak, by nie naruszać ich poczucia godności osobistej.
5. Respektują prawa i wolności osobiste swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
6. Wykazują się wysoką kulturą osobistą np. używają zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*, wolnego od wulgaryzmów języka, są uprzejmi, życzliwi, kontrolują

swoje zachowanie i emocje, sądy i opinie wyrażają w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

7. Budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, nieprzemocowe rozwiązywanie problemów bądź konfliktów. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
8. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek, oferują swą pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
9. W kontaktach między sobą nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie.
10. Mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
11. Nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu agresji słownej, fizycznej, psychicznej i przemocy. Nie mogą być one przez nich akceptowane lub usprawiedliwiane.
12. Mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
13. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
14. Znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu, gdzie i do kogo dorosłego mogą się zwrócić o pomoc.
15. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Uczniowi nie wolno:

1. Stosować agresji i przemocy wobec innych małoletnich. W tym:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie, uderzenie, popychanie, kopanie, opluwanie;
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;

- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami.
- b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
- obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary;
 - groźby;
- c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- poniżanie;
 - wykluczanie, izolacja, milczenie, manipulowanie;
 - wulgarne gesty;
 - śledzenie, szpiegowanie;
 - obraźliwe SMSy i MMSy, wiadomości na forach internetowych, portalach społecznościowych, komunikatorach;
 - niszczenie, zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - straszenie;
 - gapienie się;
 - szantażowanie.

3. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

Szkoła, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju - w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych:

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu zarówno pracownikom, jak i małoletnim, zarówno w czasie zajęć lekcyjnych jak i pozalekcyjnych.

2. Szkoła zapewnia uczniom ochronę dzięki podłączeniu do OSE, które gwarantuje użytkownikom bezpieczeństwo poprzez zaawansowane usługi zabezpieczające.
3. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe i antyspamowe. Małoletni korzystają z nich tylko pod nadzorem nauczyciela, który ma obowiązek informowania o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu oraz czuwa nad ich bezpieczeństwem w sieci podczas zajęć.
4. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami określonymi w statucie.

3.1. Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci.

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia w sieci” rozumiane są:
 - treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (np. pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
 - treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
 - różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
3. Podstawowe działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci to:
 - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej, stosowanie filtrów antyspamowych;
 - b) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;

- c) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych, uczenie dzieci odróżniania dobra od zła);
- d) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych. Celem tych działań jest:
- poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy, prewencji oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia;
 - ukazanie sposobów bezpiecznego korzystania z sieci, w tym przestrzeganie przed zagrożeniami płynącymi z niewłaściwego użytkowania urządzeń multimedialnych;
 - zapobieganie, ograniczenie lub wyeliminowanie zachowań agresywnych, przemocowych realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w szkole i poza nią;
 - propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.
- e) włączenie rodziców małoletnich w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy – poinformowanie ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukacja na temat zagrożeń płynących z sieci: warsztaty, szkolenia, udostępnianie materiałów i publikacji, w tym polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej;
- f) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji niezależnie od tego, czy komputery wyposażono w odpowiednie narzędzia czy też nie (np. telefon z przeglądarką przyniesiony przez małoletniego).
- g) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub niebezpiecznych treści, która obejmuje:
- ustalenie okoliczności zdarzenia;
 - zabezpieczenie dowodów;
 - poinformowanie o sytuacji rodziców uczniów – uczestników zdarzenia;
 - objęcie pomocą poszkodowanego ucznia;

- podjęcie działań wobec agresorów, w tym zastosowania środków dyscyplinujących zgodnie z obowiązującym regulaminem szkoły i rodzajem przewinienia;
 - powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
- h) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej bądź zaobserwowanej cyberprzemocy.

4. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich.

1. Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
2. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków małoletnich. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów uczniów, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo małoletniego. Wykorzystujemy zdjęcia/ nagrania pokazujące szeroki przekrój uczniów – chłopców i dziewczęta, uczniów o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności, itp.
3. Wychowawcy klas na początku każdego roku szkolnego uzyskują pisemne zgody rodziców/opiekunów prawnych na robienie ich małoletnim zdjęć oraz publikowanie ich w mediach społecznościowych oraz stronie internetowej szkoły. Rodzic/opiekun prawny ma prawo wycofać swoją zgodę w każdym momencie trwania roku szkolnego, bez wskazywania uzasadnienia swojej decyzji.
4. Jeśli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców dziecka nie jest wymagana.
5. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu małoletniego) na terenie szkoły bez pisemnej zgody jego rodzica/opiekuna prawnego.
6. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica/

- opiekuna prawnego małoletniego – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
7. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w regulaminie monitoringu.
 8. Regulamin monitoringu określa zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym, w tym policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.
 9. Dyrektor szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
 10. Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej (dzienniki lekcyjne, arkusze ocen, zaświadczenia, zwolnienia oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca ich dane osobowe jest chroniona w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń, w których jest przechowywana (sekretariat, gabinet psychologa, pedagoga).

ROZDZIAŁ II

STANDARD II. PERSONEL

Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu małoletnich.

Standardy podstawowe:

1. W szkole zatrudnia się pracowników po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych. W przypadku zatrudnienia obcokrajowców dyrektor weryfikuje osobę w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.
2. Określone są zasady bezpiecznych relacji pracowników szkoły z małoletnimi, wskazujące, jakie zachowania w organizacji są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małoletnim.
3. Szkoła zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i pomocy małoletnim w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich;
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia;
 - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki zobowiązanych do podejmowania interwencji;
 - procedury „Niebieskiej Karty”.
4. Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania małoletnich bez przemocy, ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.
5. Szkoła zapewnia małoletnim równe traktowanie i przestrzeganie ich praw.

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

1. Dyrektor przed zatrudnieniem pracownika w szkole poznaje dane osobowe, jego kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez szkołę, takich jak ochrona praw małoletnich i szacunek do ich godności.

2. Dyrektor dba o to, by osoby przez niego zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenia oraz praktykanci, wolontariusze) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi oraz były dla nich bezpieczne.
3. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do małoletniego i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, dyrektor szkoły może żądać danych, w tym dokumentów, dotyczących:
 - a) wykształcenia,
 - b) kwalifikacji zawodowych,
 - c) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia.
4. W każdym przypadku dyrektor szkoły musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez niego zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Powinien znać:
 - a) imię (imiona) i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,
 - c) dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
5. Dyrektor szkoły przed zatrudnieniem pracownika uzyskuje jego dane osobowe, w tym te potrzebne do sprawdzenia danych w Rejestrze Sprawców Przeszłości na Tle Seksualnym.
6. Wydruk z Rejestru przechowuje się w aktach osobowych pracownika.
7. Dyrektor szkoły przed zatrudnieniem każdego pracownika, wolontariusza, praktykanta uzyskuje informację z Krajowego Rejestru Karnego o jego niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwo czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
8. W przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym dyrektor uzyskuje zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli.
9. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów.
10. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas zatrudniany pracownik zobowiązany jest złożyć, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym

państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189 a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) oraz nie wydano wobec nich innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścili się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

11. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia” (załącznik nr 1).
12. Zatrudniani pracownicy, praktykanci, wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z:
 - „Statutem Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu”;
 - regulaminem pracy;
 - „Standardami ochrony małoletnich”
 - regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż;
 - polityką bezpieczeństwa ochrony danych osobowych.
13. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia (załącznik nr 2) o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane są w formie pisemnej i umieszczane w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej.

ROZDZIAŁ III

STANDARD III. PROCEDURY

W Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.

Standardy podstawowe:

1. Szkoła wypracowała procedury, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony pracowników organizacji, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
2. Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia małoletnich (Policja, Sąd Rodzinny, Centrum Interwencji Kryzysowej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.
3. W szkole wyeksponowane są informacje dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

1. Oznaki przemocy wobec małoletniego.

Występowanie pojedynczego symptomu nie zawsze mówi o tym, że małoletni doświadcza przemocy, jeśli jednak symptom powtarza się, bądź występuje ich kilka równocześnie z dużym prawdopodobieństwem możemy określić, że mamy do czynienia z jego krzywdzeniem.

Pracownik powinien zareagować, gdy małoletni:

- jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
- kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- jest głodny;
- nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku;
- ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości, itp.), których

pochodzenie jest trudno wyjaśnić, a podawane przez małoletniego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe i niespójne;

- nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- boi się rodzica lub opiekuna;
- wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza, itp.;
- osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.);
- używa środków psychoaktywnych;
- ucieka z domu,
- nastąpiła nagła i wyraźna zmiana jego zachowania;
- mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach, których doświadcza.

Pracownik powinien zwrócić uwagę, kiedy rodzic/opiekun:

- podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje, bądź odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń małoletniego;
- odmawia lub nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem małoletniego;
- mówi o małoletnim w negatywny sposób, obwinia, poniża i strofuje małoletniego (np.: używając określeń tj.: „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego;
- nie interesuje się losem i problemami małoletniego;
- często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa małoletni;
- jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- zachowuje się agresywnie;
- ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie;
- faworyzuje jedno z rodzeństwa;
- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z małoletnim;

- nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Podczas rozmowy z małoletnim pracownik powinien:

1. Zadbać o sprzyjające warunki rozmowy tj. oddzielny pokój, z dala od osób postronnych, brak pośpiechu.
2. Używać języka zrozumiałego dla małoletniego.
3. Okazywać małoletniemu szacunek, akceptację i empatyczne zrozumienie.
4. Być cierpliwy – małoletni może zaprzeczać prawdzie.
5. Nie naciskać – wyznanie całej prawdy może łączyć się z ogromnym lękiem.
6. Unikać naprowadzania małoletniego na odpowiedzi, które chciałby usłyszeć.
7. Okazać zrozumienie, że nie łatwo jest mówić o trudnych sprawach, zwłaszcza jeśli dotyczą rodziny.
8. Pochwalić za odwagę podjęcia rozmowy tj. nie za treść rozmowy, lecz za to, że mówi.
9. Być świadomy oznak zaniepokojenia ucznia o los rodziców, nie wypowiadać przy nim negatywnych opinii o rodzicach.
10. Nazwać przemoc – przemocą i pokazać małoletniemu, że nie jest winne tego, co zrobił dorosły.
11. Wesprzeć małoletniego, utwierdzić je w przekonaniu, że nie tylko je to spotkało, że wiele dzieci przeżywa podobne problemy.
12. Wyjaśnić małoletniemu w przystępny sposób, co zamierza dalej robić. Należy pamiętać o tym, jak trudna jest sytuacja dziecka ze względu na:
 - wstyd;
 - poczucie winy;
 - strach przed ponownym skrzywdzeniem;
 - tajemnicę;
 - lojalność wobec sprawcy przemocy.

2. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego.

2.1. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez małoletniego.

1. Osoba będąca świadkiem krzywdzenia małoletniego (nauczyciel, pracownik szkoły, małoletni, osoba trzecia) niezwłocznie interweniuje i zatrzymuje jego krzywdzenie.
2. Zapewnia małoletniemu bezpieczeństwo i odseparowuje je od osoby krzywdzącej.
3. W przypadku podejrzenia, że zdrowie bądź życie małoletniego jest zagrożone, niezwłocznie wzywa karetkę pogotowia (nawet bez uzyskania zgody rodziców/opiekunów prawnych), a następnie informuje o zdarzeniu rodziców pokrzywdzonego.
4. W przypadku, gdy nie potrzebna jest pomoc medyczna, informacja o zaistniałym zdarzeniu trafia do wychowawcy, który sporządza wstępną dokumentację w formie notatki z zaistniałego zdarzenia uwzględniając w niej następujące informacje:
 - datę i miejsce zdarzenia;
 - uczestników;
 - krótki opis sytuacji;
 - podjęte natychmiast działania.
5. Jeżeli do krzywdzenia dziecka doszło pomiędzy dzieckiem a dzieckiem a ranga tego czynu nie wykazuje znamion przestępstwa i jest incydentalne, należy postępować zgodnie z zasadami określonymi w statucie szkoły.
6. Wychowawca przekazuje informacje o zaistniałym zdarzeniu pedagogowi, psychologowi.
7. Specjaliści wymienieni w pkt. 6 prowadzą czynności wyjaśniające. Rozmawiają z poszkodowanym, sprawcą oraz ewentualnymi świadkami w przypadku, gdy ranga zdarzenia wymaga takiej interwencji.
8. Wzywają rodziców obu stron do szkoły, celem poinformowania o zdarzeniu.
9. Psycholog/pedagog udzielają wsparcia dziecku doświadczającemu krzywdzenia oraz ewentualnym świadkom. Podejmują również działania mające na celu korekcję zachowania sprawcy krzywdzenia.
10. Opracowują plan pomocy małoletniemu doświadczającemu krzywdzenia, który zawiera (załącznik nr 3):
 - podjęte przez szkołę działania w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
 - propozycje wsparcia, jakie placówka zaoferuje małoletniemu;
 - informację o skierowaniu małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy małoletniemu, jeżeli istnieje taka potrzeba.
11. Z przeprowadzonej interwencji, sporządza się tzw. kartę interwencji (załącznik nr 4).

12. Umieszcza się zgromadzoną dokumentację w rejestrze interwencji, jeżeli dane zdarzenie podlega wpisowi do rejestru zgodnie z przyjętymi zasadami.

2.2. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez domownika.

1. Jeśli domownicy są podejrzanymi o stosowanie przemocy, pedagog/psycholog przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec małoletniego oraz o obowiązkach prawnych szkoły:
 - wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”;
 - oraz w przypadku popełnienia przestępstwa zgłoszenia sprawy do prokuratury;
 - oraz w przypadku zagrożenia dobra dziecka do sądu.

2.2.1. Procedura „Niebieskiej Karty”.

1. „Niebieską Kartę” zakłada dyrektor szkoły, nauczyciel, pedagog/psycholog szkolny, wychowawca który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy. Decyzję o założeniu Niebieskiej Karty warto skonsultować z gronem pedagogicznym lub zespołem wychowawczym.
2. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
3. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec małoletniego, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem małoletniego przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.
4. Działania z udziałem małoletniego, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga lub psychologa. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”.
5. W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu

albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

6. Wypełniony formularz „Niebieska Karta –A” szkoła przekazuje przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w terminie nie później niż 7 dni od wszczęcia procedury.
7. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach zespołu interdyscyplinarnego.

2.3. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika.

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie małoletniego przez pracownika w szkole zgłasza problem dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.
2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie, małoletnim w obecności pedagoga/ psychologa, jego rodzicami.
3. Odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z małoletnimi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
4. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
5. W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra małoletniego, dyrektor ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.
6. Zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego nie musi być pisemne, dozwolona jest także forma telefoniczna czy też elektroniczna. W treści takiego zawiadomienia warto szczegółowo opisać zdarzenie, na podstawie którego dyrektor wysnuł podejrzenie popełnienia przez nauczyciela przewinienia dyscyplinarnego.

3. Procedury interwencji w przypadku wystąpienia cyberprzemocy.

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia,
- udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą jego postawy.

3.1. Ustalenie okoliczności zdarzenia oraz zabezpieczenie dowodów.

3.1.1. Przyjęcie zgłoszenia.

1. Osoba posiadająca wiedzę o zajściu powinna przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga/psychologa i dyrektora.
2. Pedagog/psycholog, wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia, planują dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Nauczyciel informatyki, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy. Dowody te włączane są do dokumentacji pedagogicznej.
5. Pedagog sporządza notatkę służbową z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
6. Ze względu na potencjalne bardzo negatywne skutki cyberprzemocy dla ofiary, należy dążyć do jak najszybszego przerwania aktu.

3.1.2. Zebranie i zabezpieczenie dowodów.

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, pedagog/psycholog, rodzice, jak również policja, jeśli doszło do złamania prawa.

Sposoby zabezpieczania dowodów cyberprzemocy.

1. Zachowywanie wiadomości.

W przypadku przemocy przy użyciu telefonu komórkowego ważne jest, by nie usuwać SMS-ów, MMS-ów, historii połączeń, które wskazują na jej wystąpienie. W przypadku przemocy w Internecie również, jeśli to możliwe, warto zachować treści, które na nią wskazują. W niektórych sytuacjach, gdy krzywdzące kogoś treści są opublikowane w miejscu widocznym dla wielu osób (np. komentarze pod zdjęciami w serwisie społecznościowym, wpisy na forum klasowym), konieczne jest ich usunięcie. Wówczas przed usunięciem tych treści należy je zabezpieczyć.

2. Wykonanie screenów, czyli zrzutów całego ekranu.

3. Archiwizowanie treści rozmów.

Korzystając z komunikatorów i czatów, warto uruchomić autoarchiwizację – opcję automatycznego zapisywania wszystkich prowadzonych przez użytkownika rozmów. Umożliwia ona śledzenie historii poszczególnych kontaktów, a także prosty i szybki dostęp do określonych zapisów. Jeśli dany komunikator lub czat nie ma funkcji archiwizacji wiadomości, warto wówczas kopiować treści rozmów i zapisywać je w dowolnym edytorze tekstu.

4. Wydruk.

Dowodem przemocy w sieci może być również wydruk witryny internetowej, na której opublikowane są określone treści. Przy wykonywaniu wydruków należy zwrócić uwagę na to, by obejmowały one całe okno witryny – łącznie z paskiem tytułowym i znajdującym się na nim adresem strony. Wydruki stron warto opisać, podając dokładną godzinę ich wykonania.

5. Zapis rozmów.

Aby zabezpieczyć treści prowadzonych przy użyciu Internetu rozmów lub innych dowodów w formie tekstu, można skopiować je z danego miejsca w Internecie i zapisać w dowolnym edytorze. W tej postaci zapisany plik należy zachować na dysku komputera. Korzystając z tej formy zachowywania dowodów, należy pamiętać, by w kopiowanym tekście nie dokonywać żadnych zmian. Ważne jest, by dokumentowany tekst był kompletny i zawierał wszystkie wypowiedzi.

W przypadku tego typu zabezpieczania dowodów należy skopiować i zachować link do strony, na której treści te się znalazły.

3.2. Działania wobec uczestników zdarzenia.

3.2.1. Działania wobec ofiary cyberprzemocy.

1. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc i emocjonalne wsparcie ze strony pedagoga/ psychologa.
2. Podczas rozmowy z uczniem – ofiarą cyberprzemocy:
 - zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc o tym, co się stało;
 - powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało;
 - powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać;
 - zapewnij, że postarasz się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury;
 - bądź uważny na pozawerbalne przejawy jego uczuć tj.: zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.
3. Ofiarą cyberprzemocy otrzymuje poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
4. Po zakończeniu interwencji, wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy, monitorują sytuację małoletniego, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
5. Rodzice małoletniego będącego ofiarą cyberprzemocy są informowani o problemie i otrzymują wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu, a także, jeśli to wskazane, proponują rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

3.2.2. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

1. Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
2. W sytuacji, kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, przy współdziałaniu rodziców/ opiekunów prawnych, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
3. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
4. W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog/ psycholog powinien podjąć następujące działania:
 - przeprowadzić rozmowę z dzieckiem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania

- sytuacji konfliktowej;
- omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane;
 - zobowiązać sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów;
 - ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
5. Sprawca zostaje objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną, by mógł zrozumieć konsekwencje swojego zachowania, zmiany postawy i postępowania, w tym sposobu korzystania z nowych technologii.
 6. Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
 7. Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
 8. Rodzice sprawcy zostają poinformowani o zdarzeniu, zapoznani ze zgromadzonym materiałem, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
 9. Wobec sprawcy cyberprzemocy stosuje się kary zawarte w statucie szkoły.
 10. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze tj. rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe, spotkania z pedagogiem/psychologiem itp., a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

3.2.3. Działania wobec świadków cyberprzemocy.

1. Profesjonalną opieką należy otoczyć także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoby podejmujące działania interwencyjne muszą mieć świadomość skutków, jakie działania te niosą nie tylko dla ofiar, ale i świadków zdarzeń.
2. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić ich na zemstę i groźby ze strony sprawcy. Osoba, której uczeń zaufał, informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
3. Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i poufnego postępowania. Występowaniu w roli świadka często towarzyszą dramatyczne przeżycia -

uczniowie boją się, że sami również mogą stać się obiektem prześladowań, obawiają się etykiety „donosiciela”. Pedagog/psycholog powinien wzbudzić swoim zachowaniem zaufanie, poczucie bezpieczeństwa u takiego ucznia oraz wykazać dla niego zrozumienie i empatię.

4. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśniania sprawy czy wywoływanie go z lekcji celem złożenia zeznań, ze względu na bezpieczeństwo i nienarażanie go na odwet ze strony agresora. Niezadbanie o tego rodzaju podstawowe zasady bezpieczeństwa może sprawić, że następnym razem uczeń nie podejmie działań na rzecz obrony słabszych i pokrzywdzonych i nie zgłosi zagrażającego zdarzenia.

4. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.

1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu są:
 - dyrektor szkoły;
 - wicedyrektor szkoły;
 - pedagog szkolny;
 - pedagog specjalny;
 - psycholog szkolny;
 - wychowawca klasy.
2. W przypadku nieobecności w/w osób zgłoszenie przyjmuje nauczyciel lub pracownik niepedagogiczny.

5. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów bądź zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem krzywdzenia lub krzywdzeniem małoletniego.
2. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, zakładana jest odrębna dokumentacja dotycząca tego zdarzenia.

3. Dokumentacja przechowywana jest w sekretariacie Liceum Ogólnokształcącego Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu w miejscu zapewniającym należyłą ochronę przed dostępem osób nieuprawnionych.

ROZDZIAŁ IV

STANDARD IV. MONITORING

Liceum Ogólnokształcące Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony małoletnich.

Standardy podstawowe:

1. Dyrektor wyznacza osoby odpowiedzialne za monitorowanie realizacji standardów ochrony małoletnich.
2. Osoby, o których mowa w punkcie 1, są odpowiedzialne za monitorowanie realizacji standardów, za reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz za proponowanie zmian w standardach.
3. Osoby, o których mowa w punkcie 2, przeprowadzają wśród pracowników szkoły, raz na dwa lata, ankietę badającą poziom realizacji standardów oraz dokonują ich oceny. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 5 do niniejszych standardów.
4. Pracownicy szkoły oraz rodzice mogą proponować zmiany standardów oraz wskazywać ich naruszenia.
5. Osoby, o których mowa w pkt. 1. sporządzają raport z monitoringu i oceny realizacji standardów ochrony małoletnich, który następnie przekazują dyrektorowi.
6. Dyrektor, za zgodą Rady Pedagogicznej, wprowadza do standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły oraz rodzicom/opiekunom dzieci nowe brzmienie standardów.

1. Wskaźniki realizacji Standardu I. Polityka.

1. Dokument „Standardy ochrony małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim pracowników szkoły, rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.

4. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły: www.grabowiec.edu.pl oraz wyłożono do wglądu w bibliotece szkolne w dwóch wersjach: pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
5. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród rodziców na zebraniach z rodzicami.
6. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są także w trakcie lekcji wychowawczych.

2. Wskaźniki realizacji Standardu II. Personel.

1. Wszyscy pracownicy szkoły zostali przyjęci do pracy zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.
2. Zapoznali się, co potwierdzają podpisem, ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole, posiadają niezbędną wiedzę w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich, reagowania na nie. Znają je i stosują.

3. Wskaźniki realizacji Standardu III. Procedury.

1. Małoletni zostali poinformowani do kogo mają się zgłosić po pomoc, bądź radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
2. Pracownicy szkoły i rodzice mają łatwy dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się ochroną małoletnich, zapewniających pomoc i opiekę w nagłych wypadkach. Informacje te znajdują się w pokoju nauczycielskim, w gabinetach specjalistów oraz na stronie internetowej szkoły www.grabowiec.edu.pl.
3. W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszane są informacje nt. numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży, informacje, jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia.

4. Wskaźniki realizacji Standardu IV. Monitoring.

1. Co dwa lata opracowane jest sprawozdanie z oceny realizacji standardów ochrony małoletnich w szkole, na bazie ankiety stanowiącej załącznik nr 6 do niniejszych standardów.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Wzór oświadczenia o niekaralności.

Oświadczenie o niekaralności

.....

(miejsce i data)

Ja, niżej podpisany/a,
nr PESEL oświadczam, że nie byłam/em skazana/y
za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy
na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne
w tym zakresie.

.....

(podpis)

Załącznik nr 2. Wzór oświadczenia o zapoznaniu się ze „Standardami ochrony dzieci” obowiązującymi w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

**Oświadczenie o zapoznaniu się
ze „Standardami ochrony małoletnich”
obowiązującymi w Liceum Ogólnokształcącym
Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu**

.....
(miejsce i data)

Ja, niżej podpisany/a,
nr PESEL oświadczam, że zapoznałam/-em się
ze „Standardami ochrony małoletnich” obowiązującymi w Liceum Ogólnokształcącym Zespołu
Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

Załącznik nr 3. Plan pomocy małoletniemu.

Plan pomocy małoletniemu

1. Opis sytuacji domowej, szkolnej małoletniego (jego funkcjonowanie w szkole, grupie rówieśniczej)

.....
.....
.....
.....
.....

2. Rozpoznane potrzeby rozwojowe i edukacyjne:

.....
.....
.....
.....

3. Cele pomocy:

.....
.....
.....
.....

4. Działania służące osiągnięciu celów pomocy:

.....
.....
.....
.....
.....

5. Oferowane wsparcie:

.....
.....
.....
.....
.....

6. Osoba odpowiedzialna za wdrożenie i monitorowanie realizacji planu:

.....
Data

Podpisy osób sporządzających plan:

Załącznik nr 4. Karta interwencji.

Karta interwencji

Imię i nazwisko małoletniego krzywdzonego		
Imię i nazwisko małoletniego krzywdzającego		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa		
Data	Działanie	
Spotkania z opiekunami małoletniego		
Data	Opis spotkania	
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • inny rodzaj interwencji (podać jaki) 	
Dane dotyczące interwencji	Data	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję

Załącznik nr 6. Wskaźnik do oceny wdrażania i stosowania standardów ochrony małoletnich.

Wskaźnik do oceny wdrażania i stosowania standardów ochrony małoletnich.

L.p.	Wskaźnik	Data wykonania/dokument potwierdzający	Osoba odpowiedzialna
1.	Opracowanie „Standardów ochrony małoletnich” i ich przyjęcie na Radzie Pedagogicznej.		
2.	Wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni i posiadają niezbędną wiedzę w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci, reagowania na nie. Znają standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce - potwierdzenie podpisem.		
3.	Rodzicom została przekazana wiedza w zakresie ochrony małoletnich przed przemocą, przed zagrożeniami w Internecie.		
4.	Rodzice znają „Standardy ochrony małoletnich” obowiązujące w placówce.		
5.	Dzieci znają standardy ochrony (treści ich dotyczące).		
6.	W każdej klasie zostały przeprowadzone zajęcia nt. (1) ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem. (2) unikania zagrożeń w Internecie - w wymiarze co najmniej godziny lekcyjnej.		
7.	W placówce, w miejscach dostępnych dla małoletnich wywieszono informacje nt. (1) praw dziecka, (2) zasad ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, (3) zasad bezpieczeństwa w Internecie.		
8.	W placówce, w miejscach dostępnych dla małoletnich wywieszono są (1) informacje nt. numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży, (2) informacje, jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia.		
9.	Zapewniony jest dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się ochroną małoletnich w pokoju nauczycielskim, w gabinetach specjalistów oraz na stronie internetowej placówki.		

10.	Złożone przez nowych pracowników oświadczenia o niekaralności za przestępstwa seksualne (rozd. XXV k.k.) oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego.		
-----	---	--	--

Załącznik nr 7. Monitoring standardów – ankieta.

Monitoring standardów – ankieta

Pytania	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?		
3. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?		
4. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w standardach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?		
4 a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)		
5. Czy znasz metody i narzędzia edukacji małoletnich i rodziców w zakresie przeciwdziałania ich krzywdzeniu?		
6. Czy masz dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się pomocą i ochroną małoletnich ?		
7. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące „Standardów ochrony małoletnich?” (odpowieź opisowa)		

Załącznik nr 8. Zasady kwalifikowania zdarzeń do Rejestru Interwencji.

1. Cel prowadzenia rejestru.

Rejestr interwencji prowadzony jest w celu dokumentowania zdarzeń związanych z podejrzeniem krzywdzenia małoletnich, przemocy rówieśniczej oraz innych sytuacji mogących naruszać bezpieczeństwo dziecka/ucznia.

2. Zdarzenia podlegające wpisowi do rejestru.

Do rejestru wpisuje się zdarzenia, w których:

1. doszło do przemocy fizycznej (np. uderzenie, kopnięcie, celowe popchnięcie powodujące ból lub uraz);
2. wystąpiła przemoc psychiczna (groźby, zastraszanie, uporczywe wyśmiewanie, izolowanie);
3. wystąpiła cyberprzemoc;
4. zdarzenie miało charakter powtarzalny;
5. uczeń/dziecko doznało urazu fizycznego lub silnego stresu emocjonalnego;
6. konieczna była interwencja pedagoga, psychologa, dyrektora;
7. zdarzenie może nosić znamiona czynu karalnego;
8. istnieje podejrzenie przemocy domowej lub zaniedbania.

Załącznik nr 9. Narzędzia diagnostyczne dla specjalistów (*dostępne wyłącznie dla specjalistów*)

1. Wykorzystanie Kwestionariusza oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie.

1. W sytuacji powzięcia podejrzenia występowania przemocy w rodzinie małoletniego, pedagog lub psycholog szkolny może zastosować Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie opracowany przez Instytut Psychologii Zdrowia.
2. Kwestionariusz stanowi narzędzie pomocnicze służące:
 - a) uporządkowaniu informacji,
 - b) ocenie poziomu zagrożenia dziecka,
 - c) podjęciu decyzji o dalszych działaniach (np. procedura „Niebieskie Karty”, zawiadomienie instytucji).
3. Kwestionariusz nie jest stosowany jako narzędzie przesiewowe wobec wszystkich uczniów.
4. Dokument wypełnionego kwestionariusza przechowywany jest w dokumentacji pedagoga/psychologa, z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych.
5. Wyniki kwestionariusza nie stanowią samodzielnej podstawy do podejmowania decyzji prawnych, lecz element szerszej diagnozy sytuacji dziecka.
6. Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie może być stosowany wyłącznie przez pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego lub inną osobę posiadającą odpowiednie przygotowanie merytoryczne, upoważnioną przez dyrektora placówki.
7. Wychowawcy i nauczyciele nie stosują kwestionariusza samodzielnie, lecz w przypadku powzięcia podejrzenia przemocy przekazują informację pedagogowi lub psychologowi w celu przeprowadzenia dalszej diagnozy.

